

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Brezilya Cumhuriyeti Hükümeti arasında Hava Ulaştırılmalarına dair Anlaşmanın onanması hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile ilânı : 4.VI.1951 - Sayı : 7825)

No.
5779

Kabul tarihi
28.V.1951

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Brezilya Cumhuriyeti Hükümeti arasında 21 Eylül 1950 tarihinde akit ve imza edilmiş olan Hava Ulaştırılmalarına dair Anlaşma ile eki onanmıştır.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ MADE — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

30 Mayıs 1951

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BREZİLYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA HAVA ULAŞTIRMALARINA DAİR ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Brezilya Cumhuriyeti Hükümeti,

Hava Ulaştırılmalarına dair iki memleket arasında bir Anlaşma akdine karar vererek,

Bu maksatla usulü dairesinde yetkilendirilmiş temsilciler tâyin etmişler ve bunlar aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır.

Madde — 1.

Sözleşen Taraflar, İşbu Anlaşmanın Ekinde zikredilen Milletlerarası Havayollarının ve servislerinin kurulması için, işbu Anlaşma ve ekinde gösterilen hakları birbirlerine verirler; anılan servisler, kendisine bu haklar verilen Sözleşen Tarafın ihtiyarına göre, derhal veya daha sonra başlayabilir.

Madde — 2.

1. Bir Sözleşen Tarafca diğer Sözleşen Tarafa kurulması hakkı verilen her bir hava servisinin işletilmesine, bu son Taraf, anılan servisi işletmek için kendi tabiiyetinden bir veya birkaç havacılık teşebbüsü tâyin eder etmez, başlanılabilecektir. Bu hakkı veren Sözleşen Taraf, aşağıdaki altıncı madde hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, bu şekilde tâyin olunan havacılık teşebbüsüne veya teşebbüslerine gereken işletme müsaadesini gecikmeksizin verecektir.

2. Yukarda anılan hakları veren Sözleşen Taraf, bu şekilde tâyin edilen havacılık teşebbüsü veya teşebbüslerinden ticari hava ulaştırma teşebbüslerinin işletilmesinde normal olarak tatbik edilen kanun ve nizamların icaplarına uyacak durumda bulduklarını müsbit deliller istiyebilir.

3. İlgili Hükümetlerce tâyin olunabilecek bâzı bölgelerde Milletlerarası hava servisinin kurulması yetkili askerî makamların tasvibine bağlı olacaktır.

Madde — 3.

Tatbikatta her hangi farklı bir işleme meydan vermemek ve eşitlik prensipini sağlamak maksadiyle:

1. Sözleşen Taraflardan her biri, diğer Sözleşen Tarafca tâyin edilmiş olan hava ulaştırmaları

teşebbüslerinin kendi hava alanlarından ve diğer kolaylıklardan faydalanması karşılığı olarak konulan veya müsaade edilen harçların, işbu hava alanlarından ve diğer kolaylıklardan istifade için Milletlerarası benzer servislerde kullanılan millî hava taşıtlarınca ödenecek olan harçlardan daha fazla olmamasını kabul eder.

2. Sözleşen Taraflardan birinin ülkesine Öteki Sözleşen Tarafça tâyin edilen havacılık teşebbüsü tarafından veya böyle bir teşebbüs nam ve hesabına ithal edilip yalnız kendi uçaklarının kullanmasına mahsus olan yakıt, makine yağları ve yedek parçalar, gümrük resmi, muayene ücreti veya diğer millî harç ve mükellefiyetlerin tarhi hususunda millî teşebbüslere veya en ziyade müsaadeye mazhar milletin teşebbüslerine tatbik edilen aynı derecede müsait muameleden faydalanacaklardır.

3. Kararlaştırılan servisleri işletmeye tâhsis edilen Sözleşen Taraflardan birine ait uçaklar ve anılan uçaklarda bulunan yakıtlar, makine yağları, yedek parçalar, normal teçhizat ve uçak koman-yası bu uçaklar tarafından öteki Sözleşen Tarafın ülkesi üzerindeki uçuşlarda kullanılsa ve sarfedilse bile, gümrük resmi, muayene ücreti veya buna benzer vergi ve resimlerden muaf tutulacaktır.

Madde — 4.

Sözleşen Taraflardan birinin verdiği veya muteber kıldığı henüz müddeti geçmemiş ehliyetnameler, uçuşa elverişlilik vesikaları ve ruhsatiyeler, Ekte gösterilen Hava yollarının ve servislerinin işletilmesinde öteki Sözleşen Taraf için de muteber olacaktır. Ancak, Sözleşen Taraflardan her biri kendi tebaasına başka bir devlet tarafından verilen ehliyetnameleri ve ruhsatiyeleri kendi ülkesi üzerinde uçuş için muteber tanımaktan istinkâf etmek hakkını muhafaza eder.

Madde — 5.

1. Sözleşen Taraflardan birinin Milletlerarası seyrüseferde kullanılan uçaklara, veya bu uçakların kendi ülkesinde giriş ve çıkışları hakkındaki, veya kendi hudutları dâhilinde buldukları müddet zarfında işletilmesine ve seyrüseferine ait, kanun ve nizamları diğer Sözleşen Taraf havacılık teşebbüs veya teşebbüslerinin uçaklarına da uygulanacaktır.

2. Yolcular, mürettebat ve uçakla mal gönderenler, her bir Sözleşen Tarafın ülkesinde yolcu, mürettebat ve yükün, memlekete girişine orada kalışına ve oradan çıkışına ait giriş, karaya çıkış muameleleri, göç, pasaport, gümrük ve karantina işleri gibi hususlara mütaallik kanun ve nizam-lara gerek kendileri gerek kendi nam ve hesaplarına hareket eden üçüncü şahıs vasıtasıyla riayet edeceklerdir.

Madde — 6.

Her Sözleşen Taraf öteki Sözleşen Tarafça tâyin edilmiş olan bir hava teşebbüsünün maddi mülkiyetinin mühim bir kısmının ve fiilî kontrolünün bu sonuncu Taraf tebaasının elinde bulunduğu dair delil sahibi olmadığı yahut işbu teşebbüs yukardaki 5 nci maddede derpiş edilen kanun ve nizamlara riayet etmediği veya bu Anlaşma ve ekinde mütevellit vecibeleri yerine getirmediği ve yahut bu teşebbüs tarafından servise konulan uçağın mürettebatının bunların talim hali müstesna ilk Sözleşen Taraf tabiiyetinde bulunmaması hallerinde işbu teşebbüse işletme müsaadesini vermemek veya verilmiş olan böyle bir müsaadeyi geri almak salâhiyetini muhafaza eder.

Madde — 7.

İşbu Anlaşma ve buna dayanarak yapılacak bütün mukaveleler Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı nezdinde tescil ettirilecektir.

Madde — 8.

Sözleşen Taraflardan biri, işbu Anlaşma ekinin her hangi bir maddesinin değiştirilmesini veya

yukarda altıncı maddede anılan salâhiyetten faydalanmayı şayanı arzu gördüğü takdirde her iki Sözleşen Taraf yetkili makamlarının bu hususta istişareye girişmelerini isteyebilir. Bu istişare talep tarihinden itibaren altmış gün içinde başlayacaktır.

Anılan makamların üzerinde uyuştukları her değişiklik diplomatik Nota teatisi suretiyle teyit edildikten sonra yürürlüğe girecektir.

Çok taraflı genel bir havacılık sözleşmesi, her iki Sözleşen Taraf için yürürlüğe girdiği takdirde bunlar işbu anlaşma ile ekinin hükümlerini anılan sözleşme ahkâmı ile ahenkleştirmek maksadıyla istişarede bulunacaklardır.

Madde — 9.

Sözleşen Taraflar arasında işbu anlaşmanın ve ekinin tefsir ve tatbikına ait olup evvelce zikredilen Sivil Havacılık Sözleşmesinin XVIII nci bölümü hükümlerine bağlı olmayan ve doğrudan doğruya danışma yoluyla düzenlenemiyen her anlaşmazlık, bir mahkemenin veya kararlaştırılan diğer bir şahıs veya teşekkülün hakemliği ile halledilecektir.

Madde — 10.

Sözleşen Taraflardan her biri işbu Anlaşmaya son verme arzusunu her zaman öteki Tarafa bildirebilecektir. Böyle bir ihbar, aynı zamanda Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtına bildirilecek ve haberin diğer Tarafça alınmasından altı ay sonra yürürlüğe girecektir. Meğer ki, mutabık kalınarak, ihbar bu mühlet geçmeden geri alınmış ola. İhbara muhatap olan Sözleşen Taraf, bunu aldığı bildirmezse, anılan ihbar Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtına varması tarihinden on dört gün sonra sözü geçen Tarafça alınmış addedilecektir.

Madde — 11.

İşbu Anlaşmanın ve ekinin tatbığı için :

a) «Havacılık Makamları» tâbiri Türkiye bakımından Ulaştırma Bakanlığı, Brezilya Birleşik Devletleri bakımından Havacılık Bakanlığı, ve her iki halde, halen bu makamlar tarafından görülen işleri yapmak için kendilerine kanuni ehliyet verilecek her şahıs veya her teşekkülü ifade eder.

b) « Tâyin edilmiş nakliyat teşebbüsü » tâbiri, Sözleşen Taraflardan birinin mutabık kalınan servisleri işletmek maksadıyla, seçtiği ve işbu Anlaşmanın 2 nci maddesi uyarınca diğer Tarafın yetkili havacılık makamlarına bildirdiği her teşebbüsü ifade edecektir.

c) « Milletlerarası Muntazam Hava Servisi » tâbirinden, tâyin edilmiş bir ulaştırma teşebbüsü tarafından ilgili Hükümetlerce önceden tasvip edilmiş yol ve vakit cetvellerine uygun olarak yeknasak bir frekansla işletilen her milletlerarası servis anlaşılır

Madde — 12.

İşbu Anlaşma Ankara'da Mümkün olan en kısa zamanda yapılacak tasdikname teatisi tarihinde yürürlüğe girecektir.

Yukardakileri tasdikan Hükümetleri tarafından usulü dairesinde yetkilendirilmiş olan ve imzaları aşağıda bulunan temsilciler işbu Anlaşmayı imza etmiş ve mühürlemişlerdir.

21 Eylül 1950 tarihinde Ankara'da iki nüsha olarak Fransızca yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına
Faik Zihni Akdur

Brezilya Birleşik Devletleri
adına
Mario de Gastello - Branco

E K

I

Bu Ekin 3 ncu maddesi hükümleri gereğince tâyin edilecek olan Brezilya Havacılık teşebbüslerine Türkiye ülkesi üzerinde transit uçuş ve teknik tevakkuf hakları ile, ilişik bir numaralı tabloda gösterilen yolları takiben Ankara ve veya İstanbul'da milletlerarası yolcu, posta ve yük almak ve boşaltmak hakkı verilmiştir.

II

Bu Ekin 3 ncu maddesi hükümleri gereğince tâyin edilecek olan Türk Havacılık teşebbüslerine de Brezilya ülkesinde transit uçuş ve teknik tevakkuf hakları ile ilişik iki numaralı tabloda gösterilen yolları takiben milletlerarası yolcu, posta ve yük almak ve boşaltmak hakkı verilmiştir.

III

a) Sözleşen iki Taraf teşebbüslerince arzedilen ulaştırma hacmi ulaştırma taleplerine tamamiyle uygun olmalıdır.

b) Sözleşen iki Tarafın tâyin ettiği hava ulaştırma teşebbüsleri mutabık kalınan servislerin işletilmesinde eşit imkânlardan faydalanmak üzere âdil ve mühik muamelelere tâbi tutulacaklardır.

c) Sözleşen iki Tarafça tâyin edilmiş olan hava ulaştırma teşebbüsleri karşılıklı servislerinin nahak yere haleldar olmasına mâni olmak gayesiyle müşterek yollar üzerinde karşılıklı menfaatlerini göz önünde tutacaklardır.

d) Üzerlerinde mutabık kalınan servislerin başlıca gayesi, teşebbüsün menşei olan memleketle varış memleketleri arasındaki ulaştırma talebine göre ulaştırma imkânlarını arz etmektedir.

e) Tâyin edilmiş havacılık teşebbüsleri için tasrih olunan yol ve noktalarda iki Sözleşen memlekettten başka, bir üçüncü memlekete gönderilen veya oradan gelen milletlerarası yolcu veya eşyanın tahmil veya tahliyesi hakları, her iki Sözleşen Tarafça teyit edilen muntazam hava nakliyatının nizamlı bir surette inkişafı umumi prensipleri gereğince ve nakliyat hacmine göre:

1. Menşe memleket ile varış memleketleri arasındaki ulaştırma talebi;
2. Uzun kurye seferlerinin iktisadi işleyiş icapları;
3. Seferlerin geçtiği bölgelerde mevcut ulaştırma talebine göre mahalli ve muntakavi hatlar göz önünde tutularak ayarlanacaktır.

IV

Taraflardan birinin isteği üzerine yukarıda üçüncü maddede anılan prensiplerin tatbik edildiği şartları ve hususiyetle ulaştırmanın bir kısmının tâyin edilen teşebbüslerden birinin zararına olmasını incelemek maksadiyle Sözleşen Tarafların havacılık makamları birbirleri ile istişarede bulunabileceklerdir.

V

a) Ücret tarifeleri, işletme ekonomisi, normal kâr, diğer teşebbüslerin tatbik ettikleri ücret tarifeleri ve her servisin hususiyetleri göz önünde tutulmak suretiyle, mâkul hadler dahilinde tesbit olunacaktır.

b) İlişik tablolarda gösterilen Brezilya toprakları üzerindeki noktalarla Türk toprakları üzerindeki noktalar arasında her iki Sözleşen Tarafça tâyin edilen hava ulaştırma teşebbüsleri tara-

findan tatbik edilecek ücret tarifeleri, yürürlüğe girecekleri tarihten en aşağı otuz gün evvel Sözleşen Tarafların havacılık makamlarının tasdikına sunulacaktır. Bu müddet bâzı hususi hal-lerde anılan makamların anlaşmasıyla kısaltılabilir.

c) Her iki Sözleşen Tarafın hava ulaştırma teşebbüsleri hatlarının müşterek olan kısımlarında tatbik edilecek yolcu ve yük ücret tarifeleri üzerinde icabederse, aynı hatların tamamını veya bir kısmını işleten üçüncü bir devletin hava ulaştırma teşebbüsleriyle de istişarede bulunmak suretiyle anlaşacaklardır.

d) Tâyin edilen hava ulaştırma teşebbüsleri tarife rakamlarının tesbiti üzerinde anlaşamadıkları takdirde, her iki Sözleşen Tarafın havacılık makamları tatmin edici bir hal suretine varmaya çalışacaktır. Son olarak işbu Anlaşmanın IX ncu maddesinde derpiş edilen tahkim yoluna baş vurulacaktır.

VI

a) İşbu madde anlamınca muayyen bir iniş yerinde «Hattın inkıtayı» tâbiri bu noktanın ötesinde anılan hat üzerinde seyrüseferin aynı teşebbüs tarafından o noktaya kadar kullanılan hava taşıtımdan başka bir taşıtıla temin edilmesi mânasına gelir.

b) İşletme ekonomisinin icabettirdiği her hat inkıtayı, ilişik tablolarda gösterilen iki Sözleşen Taraf arazisinin her noktasında kabul edilecektir.

c) Bununla beraber hiçbir hat inkıtayı bir uzun kurye servisi işletmesi vasıflarını değiştirdiği yahut işbu Anlaşma ve Ekinde ve hususıyla anılan Ekin üçüncü maddesinde zikredilen prensiplere uymadığı takdirde taraflardan birinin veya diğerinin ülkesinde cari olamaz.

d) Hususıyla hava taşıtlarının kayıtlı oldukları memleketlerden yapılan servisler için inkıta hattından sonraki kalkışlar, kullanılan taşıtların bu noktaya varışları ile uygun olarak vukubulacaktır. Inkıta hattından itibaren kullanılan hava taşıtının kapasitesi daha ileriye gitmek üzere bu noktaya kadar gelmiş olan ulaştırma hacmi ile ayarlanacaktır.

e) Yukardaki «d» paragrafı hükümlerine uygun olarak inkıta hattından sonra kullanılan hava taşıtında boş yer bulunduğu takdirde bu yer gidişte ve gelişte inkıta hattının vukubulduğu araziden yapılan veya bu araziye yapılacak olan Milletlerarası ulaştırmaya tahsis edilebilir.

VII

İlişik tablolarda zikredilen havayollarında Sözleşen Tarafların topraklarından başka topraklardaki iniş noktalarına tesir edecek her değişiklik, ekte yapılacak bir değişiklik olarak telâkki edilmeyecektir. Binaenaleyh Sözleşen Taraflardan her birinin havacılık makamları diğer Sözleşen Tarafın havacılık makamlarına hemen haber vermek şartıyla böyle bir değişikliğe tek taraflı olarak tevessül edebilir.

Eğer bu son Taraf makamları işbu ekin üçüncü maddesinde zikredilen prensiplere nazaran kendi millî hava ulaştırma teşebbüsleri menfaatinin, kendi toprakları ile üçüncü bir memleketteki yeni iniş yeri arasında diğer Sözleşen Tarafın teşebbüslerince yapılan seyrüseferden dolayı haleldar olduğu kanaatine varırsa, bunlar memnuniyet verici bir hal çaresine varmak üzere diğer Tarafın havacılık makamları ile istişare edeceklerdir.

VIII

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girişinden itibaren Sözleşen Tarafların havacılık makamları kararlaştırılan servisleri veya bunların bir kısmını işletmek üzere tâyin edilmiş kendi teşebbüslerine verilen müsaadeye mütâallik malûmatı birbirlerine mümkün olduğu kadar çabuk bildirileceklerdir. Bu malûmat, bilhassa verilen uçuş müsaadelerinin kopyasını, onların muhtemel değişikliklerini ve merbutu vesikaları ihtiva edecektir.

IX

Şurası mukarrerdir ki, Sözleşen Taraflardan her biri bir hava servisini işletmeye açmadan önce, Sözleşen Tarafa, onun ülkesine giriş ve çıkış için tasarladığı istikametleri bildirecek ve bunun üzerine bildirilen Taraf, sarih giriş ve çıkış noktaları ile ülkesinde takip edilecek olan uçuş yolunu gösterecektir.

Tablo : I

A) Türkiye'ye gelen Brezilya yolları:

Bio de Janeiro - Recife (Yahut Natal) - Dakar (Yahut Yeşilburun adaları) - Lizbon - Madrid - Roma - Atina - İstanbul - Ankara. Mümkün olan kısa yolu takiben her iki istikamette.

B) Türk topraklarından faydalanan ve geçen Brezilya yolları:

Rio de Janire - Recife (Yahut Natal) - Dakar (yahut Yeşilburun adaları) - Lizbon - Madrid - Roma - Atina - İstanbul - Ankara. Mümkün olan kısa yolu takiben her iki istikamette ve daha ilerdeki memleketlere.

Tablo : II

A) Brezilya'ya giden Türk yolları:

Ankara - İstanbul - Atina - Roma - Madrid - Lizbon - Dakar (yahut Yeşilburun adaları) - Recife (yahut Natal) - Rio de Janeiro ve mümkün olan kısa yolu takiben her iki istikamette.

B) Brezilya topraklarından faydalanan ve geçen Türk Havayolları:

Ankara - İstanbul - Atina - Roma - Madrid - Lizbon - Dakar (veya Yeşilburun adaları) - Recife (yahut Natal) - Rio de Janeiro veya Sao Paulo) ve mümkün olan kısa yolu takiben her iki istikamette daha ilerdeki memleketlere.

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası

: 29 . V . 1951 ve 1/110

Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası

: 30 . V . 1951 ve 4/317

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları

: 3 265

7 186,339,430,484,485,486,486,486,503:506

[Birleşim : 78,82 — 163 sıra sayılı Basmayazı 73. nci Birleşim Tutanağına bağlıdır.]